

1. (ੳ) ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੱਲ ਕਰੋ:-

1. ਸਮ (ਅਗੇਤਰ ਲਾ ਕੇ ਸਬਦ ਬਣਾਉ) (1)

2. ਝ (ਪਿਛੇਤਰ ਲਾ ਕੇ ਸਬਦ ਬਣਾਉ) (1)

3. ਰਾਹ ਅਤੇ ਕੁਹਾਰ (ਸਮਾਸੀ ਸਬਦ ਬਣਾਉ) (1)

(ਅ) ਕੇਵਲ ਨਾਂਵ ਸਬਦ ਪਦਵੰਡ ਕਰੋ:- (3)

ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਗੁਰੂ ਸਨ।

(ੳ) (1) ਵਾਕ ਸੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ:- (1)

ਬੁੱਢੀਆਂ, ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਤੇ ਬੱਚੀਆਂ ਨੱਚ ਰਹੇ ਹਨ।

(2) ਸੁੱਧ ਕਰਕੇ ਲਿਖੋ:- (1/2×4=2)

ਮਕੌਣਾ, ਸਾਂਜ, ਗਾਕੇ, ਦੁੱਦ

(ਸ) ਵਿਸ਼ਰਾਮ ਚਿੰਨ ਲਗਾਉ:- (3)

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਅੱਜ ਕੱਲ , ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹ

ਟਿਕ ਕੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦੇ ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ

2. (1) ਮੁਹਾਵਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੋਂ:- (ਕੋਈ ਤਿੰਨ) (3)

ਮੜਕਾਂ ਕੱਛਣੀਆਂ, ਸਾਖੀ ਭਰਨੀ, ਖੂਨ ਨਿਚੋੜਨਾ, ਚੜਦੀ ਕਲਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ, ਹੱਥ ਧੋ ਬਹਿਣਾ

(2) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਖਾਣ ਕਿਹੜੇ- ਕਿਹੜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੌਕਿਆਂ-2 ਤੇ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ:- (2)

(ੳ) ਬੁੱਢੀ ਘੋੜੀ ਲਾਲ ਲਗਾਮ

(ਅ) ਮੂਸਾ ਭੱਜਿਆ ਮੌਤ ਤੋਂ , ਅੱਗੇ ਮੌਤ ਖੜੀ।

(ੲ) ਵਾਕ ਵਟਾਂਦਰਾਂ ਕਰੋ:-

(1) ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਦੁਖੀ ਨਾ ਕਰੋ। (ਕਰਮਣੀ ਵਾਕ 'ਚ')

(2) ਕਾਸ! ਅਸੀ ਉੱਡਦੇ ਹੁੰਦੇ (ਸਧਾਰਨ ਵਾਕ 'ਚ') (1)

(3) ਮਿਸਤਰੀ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਠੀਕ ਕਰਵਾਉ (ਸੰਯੁਕਤ ਵਾਕ 'ਚ') (1)

3. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖੋ:- (12)

1. ਭਾਰਤ ਅੱਗੇ ਨਵੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ।

2. ਮਨ ਜੀਤੈ ਜਗੁ ਜੀਤੁ।

3. ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨ ਦਾ ਚਲਣ।

4. ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ

5. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ।

4. ਕਿਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਨੂੰ ਦੱਸੋ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਗਰ ਵਿੱਚ ਨਿੱਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਟ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰੇ। (8)

5. ਸੰਖੇਪ ਰਚਨਾਂ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿਉ:- (10)

ਅੱਜ ਚੰਦ ਨਹੀਂ ਚੜਿਆ ਪਰ ਚੰਦਾ! ਸੁੰਦਰਤਾ ਨਿਰੀ ਤੇਰੀ ਮੁਹਤਾਜ ਨਹੀ ! ਸੁੰਦਰਤਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਇਲਾਹੀ ਜਲਵਾ ਹੈ ਕਦੇ ਤੇਰੇ ਵਿੱਚ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਵਹਿੰਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਝਾਕੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮਲ-ਉਮਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਬਨਸਪਤੀ ਵਿੱਚੋਂ ਸੋਲ ਉੱਠਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਡਰਾਉਣੀ ਗੜਗੱਜ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਸ਼ਕਾਰਾ ਮਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਸੁੰਦਰੀ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਦੀ ਗਲੀ ਦੀਆਂ ਨਾਲੀਆਂ ਤੇ ਕਦੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਦੇ ਮੈਦਾਨੀ ਜੰਗ ਦੇ ਗੋਲਿਆਂ 'ਚੋਂ ਕੂਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕਦੇ

ਸੋਹਣੇ ਮੁਛਾਹਾਰਿਆਂ ਤੇ ਬਾਂਕੀਆਂ ਨੁਹਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਫੁੱਟ-ਫੁੱਟ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ (ਸੁੰਦਰਤਾ! ਤੂੰ ਸਥੂਲ ਸੈਅ ਨਹੀਂ ਪਰ ਸਥੂਲ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਤੇ ਜਲਵੇ ਮਾਰਦੀ ਹੈਂ।) ਤੂੰ ਦੇਵੀ ਹੈਂ, ਕਿ ਕੌਣ ਹੈਂ, ਦੇਣ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਆਪ ਹੈਂ ਕਿ ਆਪੇ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ? ਦੇਖ ਇੱਕ ਸਿਆਣਾ ਪਿਆ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ (ਜੋ ਐਸ਼ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਉਹੀ ਸੁੰਦਰ ਹੈ ਤੇਰੇ ਰਸੀਏ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਹੀਂ) ਤੂੰ ਕੋਈ ਅਰਸ਼ਾ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਹੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਹੈ । ਜਿਸ ਮਨ ਵਿੱਚ ਗਰਜ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਚਾਹ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਅਸਲ ਤੇਰੇ ਸਰੂਪ ਦੇ ਜਾਣੂ ਹਨ।(ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਪ ਮੁਕੰਮਲ ਦੇਵੀ ਹੈ। ਤੇਰੇ ਟਿਕਾਣੇ ,ਫਕੀਰਾਂ, ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ, ਗਵੱਈਆਂ, ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ।

ਭਾਗ-(ਅ)

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਸਤੂਨਿਸ਼ਟ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵਿੱਚ ਦਿਉ:- $(1 \times 8 = 8)$

- (1) ਛਾਪੇ ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਲੇਖਕ ਦੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਨਾਤਾ ਕਿਉਂ ਤੋੜ ਲਿਆ ?
- (2) ਡਾ: ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦਾ ਜਨਮ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਸ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
- (3) 'ਰਾਗ ਰਤਨ ਪਰਿਵਾਰ ਪਰੀਆਂ' ਸ਼ਬਦ ਗਾਵਣ ਆਈਆਂ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਕਿਸ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ ?
- (4) ' ਨਾਲ ਸਜਨ ਦੇ ਰਹੀਏ' ਕਾਫ਼ੀ ਕਿਸ ਦੀ ਲਿਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ?
- (5) ' ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ' ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਦੋ ਮੁੱਖ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ?
- (6) ਕਿੰਨੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਮਗਰੋਂ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ?
- (7) ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਕਿਹੜੀ ਪੁਸਤਕ ਨੇ ਡਾ: ਸਵਰਪੱਲੀ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ-ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤੀ ?

7. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸੰਖੇਪ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 40-45 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ: (2×9=18)

- (1) ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਪੰਡਤ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੋਲ ਕੀ ਫ਼ਰਿਆਦ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਤੇ ਕਿਉਂ ?
- (2) ਡਾ: ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ-2 ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਹੁਦਿਆਂ ਉੱਤੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ?
- (3) ਟਾਲਸਟਾਏ ਦਾ ਚਿੱਤ ਜੁੱਧ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਗਿਆ ?
- (4) ਮੈਂ ਪਾਤਰ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਕੰਮ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕਿਉਂ ਅਸਮੱਰਥ ਸੀ ?
- (5) ਫਰੰਗੀ ਦੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਮਲਜੂਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ?
- (6) ਸਤਿਗੁਰੂ ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਦਸਾ ਸੁਧਾਰਨ ਬਾਰੇ ਕੀ-ਕੀ ਕੀਤਾ ?
- (7) ਬੱਸ ਅੱਡੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਤੇ ਥਾਣੇ ਦਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਲੇਖਕ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਆਏ ?
- (8) ‘ਫ਼ਰੀਦਾ ਗਲੀਏ ਚਿਕੜ ਦੂਰਿ..... ਤੂਟੇ ਨੇਹੁ’ ਸ਼ਲੋਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰੀਦ ਜੀ ਨੇ ਕੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ?
- (9) ਅਮਨ ਦਾ ਸੰਗਤ ਉੱਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਏਗਾ ?

8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ:- (4)

“ਬਾਦਸ਼ਾਹੋ’ ਸਾਡਾ ਵੇਲਾ ਵੀ ਤਾਂ ਥੋੜੇ ਸਿਰਤੈਈ ਐ।

ਬੈਠੋ ਅੰਦਰ , ਮੁਰਗਾ ਤਿਆਰ ਹੈ ।”

- (1) ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ?
- (2) ‘ਬਾਦਸ਼ਾਹੋ’ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ?
- (3) ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਉੱਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕੀਤਾ ਹੈ ?

9. ‘ਦੁਸ਼ਮਣ’ ਇਕਾਂਗੀ ਦੀ ਬਿਮਲਾ ਪਾਤਰ ਦੀ ਪਾਤਰ-ਉਸਾਰੀ 100 ਤੋਂ 125 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰੋ ?

(5)

10. ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਕੀ ਕਰਾਮਾਤ ਹੈ ? (5)

11. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਾਵਿ-ਬੰਦਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਿਖੋ:- (5×2=10)

(ੳ) ਮਹਿਕ ਮਹਿਕ ਪੁੱਤ ਲੱਭਾਂ ਇੱਕ ਮਾਂ ਤੱਤੜੀ ਨੂੰ ,

ਲੱਖ-ਲੱਖ ਸੁਕਰ ਉਹਨੇ ਰੱਬ ਦਾ ਗੁਜਾਰਿਆ।

ਹੁੰਦੇ ਤਾਣ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਨ' ਵਾ ਤੱਤੀ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤੀ,

ਦੁੱਖ ਵੱਲੇ ਉਹਦੇ ਹਿੱਕ ਆਪਣੀ ਨੂੰ ਠਾਰਿਆ।

(1) ਕਵਿਤਾ ਤੇ ਕਵੀ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ?

(2) ਮਾਂ ਨੇ ਰੱਬ ਦਾ ਸੁਕਰ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ ?

(3) ਮਾਂ ਨੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਕੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤੀ ?

(4) 'ਤੱਤੜੀ' ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?

(ਅ) “ ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਨਕ ਪਰਗਟਿਆ ਮਿਟੀ ਧੁੰਦ ਜਗ ਚਾਨਣ ਹੋਆ ॥

ਜਿਓ ਕਰ ਸੂਰਜ ਨਿਕਲਿਆ ਤਾਰੇ ਛਪੇ ਅਧੰਰ ਪਲੋਆ ॥ f

ਸਿੰਘ ਬੁਕੇ ਮ੍ਰਿਗਾਵਲੀ ਭੰਨੀ ਜਾਇ ਨਾ ਪੀਰ ਧਰੋਆ ॥

ਜਿਥੇ ਬਾਬਾ ਪੈਰ ਪਏ ਧਰੇ ਪੂਜਾ ਆਸਣ ਥਾਪਣ ਸੋਆ ॥

(1) ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਰਚਨਹਾਰ ਤੇ ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ?

(2) ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਣ ਤੇ ਕਿਹੜਾ ਹਨੇਰਾ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ?

(3) ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਭਬਕ ਸੁਣ ਕੇ ਕੌਣ ਨੱਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?

(4) ਜਿੱਥੇ-ਜਿੱਥੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਪੈਰ ਧਰੇ , ਉਹ ਥਾਵਾਂ ਕੀ ਬਣ ਗਈਆਂ ?

Paper Prepared by Mrs. Kulwinder Kaur M.A. B.ed

Bathinda

Phone – 09872600247